

Látogatás a világ egyik legkorszerűbb és leggazdagabb bélyegmúzeumában

Történelem, művészet, néprajz politika és közgazdaság – a bélyegeken

Budapest, április 17. A „Székely Nép” tudósítójától: Négy évvel ezelőtt épült fel Budapesten, a Deb- és Hársfa-utca sarkán, amelynek főelemeletére az 1930-ban létesített bélyegmúzeumot rendezték be.

A magyar bélyegmúzeum, a világ egyik legmodernebb és leggazdagabb ilyenirányú „tárháza” jelenleg nyilvános látogatása, — a háború tartama alatt — szünetl. Kebelbelieken kívül, csakis olyan magánszemélyek

léphetik át a postaigazgatóság kúszóját, akik szigorúan leigazolják magukat, valamint azt a ténykörülmenyt, hogy az igazgatóság valamely osztályán, fontos és halaszthatatlan hivatalos elintéznivalójuk van.

E bélyegmúzeumból szóló riportunk azért is különleges érdekességgel bír, mivel annak százazreket érő ritkaságkészletét, csakis a háború befejezése után lesz alkalma a nagyközönségnek megtekinteni.

Százezer bélyeg

Óriási terembe megyünk, ahol mahagóni fából készült pultokat és szekrényyszerű állványokat látunk, sok-sok feketeszínű fafogantyúval. Bélyeg sehol ... Hát így néz ki egy mondatban kifejezve a bélyegmúzeum.

Ha kihúzzuk a fogantyúkat, keskeny lemezek tűnnek elő, melyekben — két üveglemez között — láthatjuk a bélyegeket. Ezek a lemezek a pultokban vízszintes, a szekrényekben függőleges helyzetben vannak elhelyezve, mindegyiken „útmutató” táblácskával, mely a bélyegek földrészszerinti leírását tartalmazza. Legtöbb az európai, legkevesebb az ausztráliai bélyeg. A további sorrendben: Amerika, Afrika és Ázsia következik.

Gép, amely kimutatja a bélyeghamisítást

A bélyegritkaságok mellett látható a magyar bélyegek eredeti tervrajza, próbanyomatai és kliséi, a magyar posta levelezőlapjai és propagandaképeslapjai, továbbá a bélyegelőtti időkbeli származó lebélyegzések gyűjteménye, a magyar bélyegek nyomóeszközei, értékesebb nyomtat-

A bélyegek olyan ötletesen és szakszerűen vannak elrendezve, hogyha például azt akarjuk megtudni, milyen bélyegek voltak forgalomban Toszkanában 1860-ban, nem kell keresni, az útmutatót olvasva, azonnal megtaláljuk és látjuk a kívánt bélyeget.

Mintegy százezer különleges és ritka bélyeg van a múzeumban, amelynek birtokába egyrészt a berni nemzetközi postairoda közvetítésével jutott az igazgatóság, másrészt a forgalomból kivont magyar bélyegkészletét cserélte el — külföldivel. A múzeum bélyegállománya az évek során át megjelent és egymásnak megküldött, úgynevezett „kötelespóldány”-okkal is gyarapodott.

ványok és bélyegzők. A múzeumban látható egy kvarclámpás szteroszkópkészülék is, amelyet bélyegvizsgálási célokra használnak. A gép, a magyar bélyegek eredeti papírjain, a különféle vízjeleket és vízjelallosásokat, továbbá a színeltéréseket és felülbélyegzéseket mutatja. Ha a

postaalkalmazott egy használt bélyeget ragaszt levéltre és azt az ábetűzőjével újra bélyegzi, bármily tökéletesen is csinálja ezt, a gép kimutatja a csalást. Ugyanez a helyzet a bélyegek hamisításánál, amikor a készülék pontosan kimutatja az eltéréseket: színnél, vízjelnél, papírosanyagnál egyaránt.

A magyar bélyegmúzeumban megtalálható a világ legrégebbi bélyegétől a legutóbbi kiadásokig minden rendű és címletű bélyeg, legyen az bármilyen ritka.

A legrégebbi bélyeg május elsején lesz 103 éves. Ez az „egy penny”-s fekete angol Viktória-bélyeg, amely 1840-ben került először forgalomba. Előzőleg, bélyeg helyett lebélyegzést használt a posta. A feladó kifizette a szállítási és kézbesítési díjat, amelyet a posta azzal igazolt, hogy a levélküldeményt az aznapi dátummal lebélyegezte s a levél bélyeg nélkül jutott el a címzetthez. Ma a készpénzzel bérmentesített leveleket továbbítja hasonló módon a posta. Ha például egy kereskedő nagymennyiségű nyomtatványt küld, hogy ne töltsé idejét bélyegragasztással, a küldemények után járó kézbesítési díjat készpénzben fizeti ki a postaalkalmazott kezeihez, aki erről nyugtát állít ki, de ugyanakkor a két postatisztviselő által zár- és ellenzár alatt tartott bérmentesítő géppel üti csak le a küldeményt, melyen az aznapi dátum van.

Az első magyar bélyeg 1871-ben került forgalomba, az utolsó 1942-ben. Az európai postaigazgatóságok a háború ellenére, igen sűrűn adnak ki érdekes és szép bélyeggyűjteményeket. Legnagyobb természetesen azoknak a bélyegeknél értéke, ame-

lyek a legritkábbak, vagy legrégibbek. Ilyenek az 1840-ben forgalomba került egypennys angol Viktóriabélyegek, az 1871-iki első magyar bélyegek és ezek próbanyomatai, az osztrák rózsaszínű és a vörös Merkur-fejes hírlapbélyegek, amelyeket 1851, illetve 1856-ban bocsátottak forgalomba. Nagyvértékű ritkaság az 1850-ben forgalombahozott három pfenniges szász, az 1851-ből való öt- és tizenháromcentes hawaii és az 1860-ban készült háromlírás toskániai bélyeg.

A tévesen lebélyegzett, vagy hibásan nyomott bélyegek is nagy értéket képviselnek, mert ritkák. 1915-ben készült Magyarországon egy ív hibásan nyomott bélyeg, amely a második hadisegély felülnyomással van ellátva és ötvenfilléres névértéke helyett, egyik ívre harmincötöt nyomtattak. Négy ilyen hibás ív van a világon: kettő Amerikában és kettő Magyarországon.

Tévesen lebélyegzett bélyeg is van a múzeumban. Ezt úgy kell érteni, hogy a postahivatal helytelenül beállított betűzővel üt le egy levelet. Például: „Budapest, 1943 IV. 15.” helyett: „Budapest, 1956 VI. 15.”-i keltezés kerül a küldeményre.

A tévesen lebélyegzett bélyegek épp oly érdekesek és értékesek, mint a hamisított példányok.

Politikusok képe — bélyegekből

Alakra nézve, a legnagyobb bélyeg az északamerikai Egyesült Államok 1866-ban kiadott tíz centi magas és öt és fél széles újságbélyegei. A világ legkisebb formájú bélyegét Kolumbiában adták ki 1863-ban. Ennek magassága másfél centi, szélessége 12 milliméter.

A bélyegeket nézve, az egyes országok történelmét, művészetét, néprajzi, politikai és gazdasági helyzetét le tudjuk olvasni. Érdekesek, közgazdasági szempontból, a pénzügyi romlás korából való bélyegek, amelyek között Németország milliárdos összeget feltüntető bélyegekkel szerepel.

A múzeum melletti teremben van a m. kir. posta bélyegértékesítő irodája, amely a forgalomban lévő és abból kivont bélyegek meglévő készletét bocsátja árúba. A bel- és külföldi bélyeggyűjtők innen szerzik be hiányzó magyar bélyegeiket.

Érdekes a múzeum könyvtárszobája, ahol katalógusok és bélyegszakönyvek sorakoznak fel. A terem falán, hatalmas perzsaszőnyeg látható, amely tízfilléres bélyegen Kormányzó Urunk mellképét ábrázolja az 1920, illetve 1940. évszámok között.

A könyvtárterem másik érdekessége egy országgyűlés képe, amelyen politikusok bélyegből vannak összefaragva egytől hetvenfilléres címletekben.